

På vibrafon:

Almer Hedman!

Berättat för Gun Sundberg

Presentationen "Almer Hedman på vibrafon" har setts på många reklamblad och musikaffischer. Men hur kommer en pojke född på 30-talet i en liten by i Norrlands inland på att han ska traktera just det instrumentet?'

Och hur har hans musikaliska resa sett ut kopplat till hans allmänna livsresa nästan 90 mil söderut i ett Sverige under stor förvandling?

Jag, Almer Hedman, är född 1936. Jag är från en by fyra mil från Sorsele, som heter Bockträsk. Det är en liten by där man livnärde sig på små jordbruk och jobbade i skogen. En sån liten by har faktiskt producerat två kändisar. Den ene är sångaren och artisten Roger Pontare och den andre är ishockeyspelaren Nils Högländer (spelar i Vancouver nu).

På 1930-talet fanns 70-80 personer i byn som ligger vid sjön Bockträsk. Folk bodde runt sjön som det är tolv kilometer runt.

Jobbade i skogen som 15-åring

Jag gick sjuårig folkskola i Bockträsk. I fyran, femman och sexan hade vi en mycket duktig folkskollärare, en stor pedagog vid namn Brandell. Jag hade nog velat plugga vidare efter sexan. Läraren var hemma hos mina föräldrar och stötte på i ärendet, men det fanns inga pengar till sådant.

Jag har läst böcker sedan jag var barn. Det fanns i hemmet och så fanns ju skolbiblioteket, som snart var utläst. Var fjortonde dag kom en boklåda till skolan. Och så hade läraren egna böcker att låna mig som Tolstoj och Vilhelm Moberg. Han betydde mycket för mig,

han Brandell. Hans döttrar har jag som vänner på Facebook. Men det där med skola kom igen i i 30-årsåldern då jag omskolades i Uppsala. Det var mycket matte då men det hade jag inga problem med, för det hade jag lärt mig av Brandell.

Jag började jobba i skogen när jag var 15 år. Det fanns inget annat jobb att få. Det var timmerhugning och röjning.

När jag var 23 år flyttade jag till Strömsund där jag fick en fast anställning hos SCA (Svensk Cellulosa AB). Vid 29 års ålder började ryggen krångla och jag blev sjukskriven mycket det sista året. Maj-Britt och jag hade träffats på en skärtorsdagsdans när jag var 21 och hon 19. Maj-Britt är från Arvidsjaur och bodde i gruvsamhället Kristineberg. Två år senare gifte vi oss och fick också en son. En son till föddes i Strömsund. Vi fick många år tillsammans men sedan förra året är jag ensam kvar.

Fick omskola sig

Det var Länsarbetsnämnden i Östersund som hjälpte mig med omskolningen då jag hade så ont i ryggen. Av det som erbjöds som omskolningskurser var teletekniker det som intresserade mig mest. Kursen fanns i

Almers nuvarande orkester. Från vänster: Bosse Levin, Tom Björkner, Olle Eriksson, Almer Hedman och Tommy Wesster.

Uppsala där jag bodde ensam i början, men jag var förstås hem till Strömsund och hälsade på var sjätte vecka. Så fick jag tag på en lägenhet utanför Uppsala så familjen kunde komma efter. Maj-Britt hade ju heller ingen utbildning men under Uppsalatiden började hon jobba på sjukhus och senare när vi kom till Eskilstuna utbildade hon sig till undersköterska.

Efter utbildningen till teletekniker var det dags att söka jobb men det fanns inget att få. Jag arbetade då tre månader som mentalskötare och det var intressant. Sedan blev jag vaktmästare på ett hem för CP-skadade barn på ett Bernadottehem i bortåt ett år och det var nog det roligast jobb jag har haft.

Det blev en så fin kontakt med ungarna för jag blev en allt-i-allo. Då blev jag erbjuden ett jobb på 3M (från början ett gruvbolag från Minnesota som övergick till att producera sjukvårdsprodukter och allt möjligt som tejp och kassetband). Det

var ett världsomspännande företag med 76 000 anställda. I Sverige låg huvudkontoret i Rotebro utanför Stockholm.

Jag jobbade på verkstan med att reparera maskiner (kopiatorer, projektorer och andra kontorsmaskiner). I början åkte jag mellan Uppsala och Rotebro men sedan blev jag "utetekniker" i ett större distrikt och hade en övernattningslägenhet i Eskilstuna. Senare flyttade också familjen hit. Jag trivdes bra med 3M och jobbade resten av yrkeslivet för det företaget men nu bara med kamera, mikrofilm och kopiatorer. Jag fick avtalspension vid sextio och det var jag nöjd med. Nu kunde jag äntligen bli yrkesmusiker.

Långt musikintresse

Jag har alltid varit intresserad av musik. Vi hade vevgrammofon hemma med 78-varvare, för mamma och pappa och mina tre äldre bröder gillade musik. Det var schlagers, Carl Jularbo, gammeldans och folkmusik. Äldste brodern hade jazzskivor

► med exempelvis Louis Armstrong. Första skivan jag minns är Lulle Ellborgs orkester med My guy come back och Tico-tico. Bröderna jobbade i skogen och sedan köpte de skivor i Holmgrens musikaffär i Sorsele eller hos Burvalls i Malå. Som barn var det för mig skolan, fotboll och skidåkning, läsa böcker och lyssna på musik. Ja, så fick man ju förstå hjälpa till på gården både med djuren och jorden.

Min bror nummer två spelade dragspel. Han hade skickat efter ett på postorder från Hagströms i Älvdalen. Jag började också med dragspel i tioårsåldern. Jag träffade tonerna och förstod vad jag höll på med och så hörde jag låtar på radion och spelade på gehör. Min kusin Ove som spelade dragspel lärde mig. Jag spelade bara på andras spel. En bror spelade trummor och hade eget trumset och det fick jag låna och öva på.

När jag var 13 år började jag spela i en trio på logdanser och bröllop. Kusinen spelade dragspel, en kompis spelade bas och jag trummor. Jag fick lära mig trummor av kompisar och använde mest vispar. Men spelade jag i baktakt fick jag skäll. Trion höll på nå't år med spelningar då och då och ibland fick vi lite betalt. Hemma spelade jag dragspel för skojs skull men ute var det alltid trummor. Vi skulle bilda en kvintett (då var jag sjutton år) för vi hade hört en skiva med Art Van Damme och vi ville låta så. Så vi skulle ha dragspel, vibrafon, elgitarr, elbas och trummor. De andra fyra i kvintetten hade redan instrument så någon måste börja med vibrafon.

Det blev jag så jag beställde en per postorder. Den hette Allround och kostade då 1 480 kronor. Jag hade hört och sett Alf Hilberts orkester och kikade på vibrafonen där som Berthold Lövmärk hade.

"En så'n ska jag ha".

Den kom med postbussen.

"Det här kan du aldrig lära dig spela på!" sa bröderna.

Jag visste inte hur jag skulle bära mig åt. Kusin Ove lärde mig melodier och jag prövade med klubborna på vibran. Första spelningen var i Arjeplog dit Ove tog med mig. Jag kunde elva låtar då. När de tog slut var det dags för paus. Turligt nog dök två andra musiker upp och räddade det hela.

Tog på oss spelningar

Vi i kvintetten Oves repade i källaren hos mamma och pappa och efter ett år var vi så pass bra att vi kunde ta på oss spelningar. Men nu ville jag ha en bättre vibrafon en Master som har en helt annan klang. Så det blev postorder igen genom Paul Bergström på Hagströms i Skellefteå. Efter det spelade jag aldrig trummor mer utan det skötte andra. 1956-58 spelade vi varenda helg runt Lycksele, Vilhelmina, Storuman och Arvidsjaur.

Jag hade träffat Maj-Britt då och hade hon inte gillat mitt spelande, hade vi inte kunnat vara ihop. Men 1959 slutade jag i Oves. Jag orkade inte jobba i skogen hela veckan, repetera minst en gång i veckan med Oves, och så spela varje helg. Dessutom väntade vi barn och det blev viktigare. Jag fick ett annat skogsjobb i Strömsund så året därpå flytta-

Backyard Swingers 2007-03-03

de vi dit Maj-Britt, lille Sven, jag och vibran.

Nu var det lite lugnt med musicerandet ett tag men så var det någon som frågade om jag kunde vara med, så jag vikarierade i olika orkestrar. Jag behövde ju pengarna.

Den kände dragspelaren Stefan Dahlén från Tåsjö kom till Strömsund för att lära sig spela orgel. Då bildade han en kvartett i knappt ett år med dragspel, vibrafon, bas och trummor och var kapellmästare. Sedan startade vi en ny kvartett när en gitarrist som spelat med Oves kom till Hammerdal och brorsan också bodde i Strömsund.

Vi skaffade en basist och kallade oss Sven Almers kvartett och höll på i ett och ett halvt år. Efter det började jag i ett nytt gäng Sture Nilssons fram till 1965 då jag flyttade till Uppsala för omskolning. Vibran (Master) hade börjat bli ostäm så jag köpte en ny en Trixton, men jag hade inte råd att betala

den och fick lämna tillbaka den till musikaffären i Uppsala.

Så under Uppsalatiden spelade jag ingenting. Först i början av 80-talet blev det dags igen för Skansenchefen Brattmyr, som skötte om hembygdsgården i Strömsund, ville ha Sture Nilssons en timme på dansen. Då lånade jag en vibrafon för att kunna vara med. Och det var så himla kul!

Då hade jag flyttat till Eskilstuna och hade fast jobb så 1983 köpte jag en ny vibrafon hos Södermusikanten i Stockholm en Premier för 18 000 kronor. Numera har jag också en Saito som jag har hemma i lägenheten för att öva där. Men då 1983 satt jag hemma och spelade för glädjens skull och tränade upp tekniken.

Lärde sig noter

När jazzklubben i Eskilstuna hade en spelkväll för jag dit med min vibrafon och jammade med "Kirre" Erik Nordström. Sedan började jag spela med

Eskilstuners ihop med Kurt Björkner och Nisse Liedhammar. Jag spelade också med Eje Lyrenfelt och vi var mycket i Västerås. Där fick vi spela med Arosorkestern (symfoni-orkester). Jag spelade också med Hallsta Swingband med Ulf Spännare på klarinett, Åke Eriksson på piano, Albert Eklund på bas, Mats Juhlin på trummor och så jag på vibrafon.

Här blev jag tvungen att lära mig spela noter, för Spännare skrev ju arrangemang. Visst var det svårt men som vanligt går allt med lite envishet.

Det var under de här 15 åren som jag lärde mig spela. Jag lärde mig så mycket om musik. Det var så roliga år. När jag blev pensionär 1996 ägnade jag all tid åt musik.

Jag övade tre–fyra timmar varje dag. Jag spelade med Backyards Swingers från Stockholm och med Eje Lyrenfelt samt med Hallsta Swingband.

I Eskilstuna kom jag med i Helnoten, som är en kamrat-

förening som John Norrman startade 1945 (han var en känd musikprofil, som grundade kommunala musikskolan i Eskilstuna redan på 30-talet). Där lärde jag känna många fantastiska musiker.

Jag gick så småningom med i Dragspelsklubben Smedbäl-garna för jag ville spela med Ragnar Göhle. Vi gjorde skivor tillsammans. Jag fick också tillfället att göra en skiva men Roy Enger, norsk durspelare.

Jag spelade ihop med Vibr-Accordion från Västerås, där Per-Erik Tunberg och Kalle "Blomman" Blomdal spelade dragspel. Jag träffade på den gruppen på en dragspelsstäm-ma. Jag for på olika dragspels-stämmor från Eskilstuna upp till Umeå. Det var jag med Maj-Britt i framsätet och vibran nedplockad i bitar i baksätet. När jag inte orkade plocka isär och plocka ihop vibran, köpte jag en annan bil där jag kunde få in vibran hel. Jo, Maj-Britt var med mig överallt vartän jag

och vibran åkte. Hon var min största och bästa kritiker.

Turnerade i Norrland

Tillsammans med Alberts Swingband (Albert Eklund, basist från Västerås) var jag på Norrlandsturnéer i bortåt tjugo år. De två sångerskorna Carina Åberg och Isabelle Hedström är otroligt duktiga. Hoppas det blir en turné igen till sommaren. Jag har också kontakt med Monica Eriksson i Skellefteå, dragspel och flöjt, som jag har spelat mycket ihop med. Om jag längtar till Norrland?

Nä, jag har mina rötter här i Torshälla-Eskilstuna men tycker om att ha kvar kontakter norröver. När barnen bodde hemma tillbringade vi semestern hos släktingar men var alltid glada över att vända hem.

Numera spelar jag i gruppen VibrAccordion tillsammans med Tom Björkner (dragspel), Tommy Wester (elbas), Bosse Levin (trummor) och Olle Eriksson (klarinet). Vi spelar

ihop varje torsdag i klubb-lokalen, där vibran står. Men jag måste öva mycket hemma. Det är därför jag har två vibra-foner. Fast jag har inte samma motivation som förr, men det är fortfarande roligt att spela. Åldern tar väl ut sin rätt – jag är 86 år. Fast det är verkligen roligt att träffa andra och spela ihop. Igår (6 april) var jag på Jazzklubben här i Eskilstuna och lyssnade på Ronnie Gardiner (trummor) som blir 90 år i juli. Och han är lika bra som förr!

Jag har fått spela med honom en gång. Så nu blev jag in-spirerad att ta tag i mitt eget spelande mer.

Avslutningsvis vill jag tacka alla dragspelare och alla andra musikanter som jag har fått spela med." ■